

4. Ковалів Ю. Абетка дисертанта / Юрій Ковалів. — Київ : Твім інтер, 2009. — 460 с.
5. Червінська О. В., Зварич І. М., Сажина А. В. Психологічні аспекти актуальної рецепції тексту. Теоретико-методологічний погляд на сучасну практику словесної культури : [навчальний посібник]. / О. В. Червінська, І. М. Зварич, А. В. Сажина. — Чернівці : Книги — XXI, 2009. — 282 с.

ПОРПУЛТ О. О.

Інститут журналістики

Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
докторант кафедри соціальних комунікацій, кандидат філологічних наук, доцент

МАНІПУЛЯТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПРОСТОРОВО-ЧАСОВОГО КОНТИНУУМУ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Реальність сьогодення фіксує інтенсифікацію процесів глобалізації/глокалізації, масифікації/демасифікації, переживаючи період адаптації до новітніх форм соціальнокомунікаційної взаємодії, обумовленої розвитком мережових технологій. Паралельно з утриманням довіри до традиційних засобів масової комунікації у сучасному суспільстві підвищується релевантність інформаційних повідомлень, поширюваних у відкритому інтернет-середовищі окремими користувачами, тобто вертикальна модель циркуляції інформаційних потоків повільно поступається руху інформації «по горизонталі», від індивіда до індивіда. У таких умовах, слід визнати, будь-який актор інтернет-середовища здатний побудувати власну інформаційну модель прагматичного спрямування не лише відповідно до уподобань і смаків, а й закласти перспективи розвитку інформаційних потреб, визначити просторово-часові параметри як для повідомлень, що його цікавлять, так і запрограмувати систему просторово-часових координат перебування в мережі.

Просторово-часовий континуум віртуальної реальності, поява якого обумовлена інформаційно-технологічними винаходами і, відповідно, змінами соціальнокомунікаційних пріоритетів, перебуває в полі зору багатьох зарубіжних теоретиків комунікації понад півстоліття: Г. Інніс, М. Маклюен, Н. Луман, Дж. Б. Томпсон, М. Кастельс, Ж. Дерріда, Дж. Лалл, Т. Еріксен та ін. Проте науковці зосереджують увагу на нестійкій, хаотичній, схильній до трансформацій і непередбачуваних змін реальності сьогодення, а час і простір розуміються як тло, як прихована система координат, як ледве вловимі параметри перманентної реальності буття і повсякденності. Нарощення технологічних засобів,

процеси інтернетизації, омереження, глобалізації спричинили небувале технологічне підкорення часу і простору, що дало змогу людству подолати часові та просторові межі:

- спресовували час і відстань з метою фінансової вигоди (Г. Інніс), при чому можливість «розвивати систему управління, яка б давала змогу перевіряти зміщення комунікації й оцінювати значущість простору і часу», на думку Г. Інніса, є основною проблемою Західного світу [4, с. 217];

- «скасували простір і час, принаймні в межах нашої планети» [5, с. 5], (М. Маклюєн), «однаковість темпорального часу починає нас дратувати. В епоху простору-часу ми прагнемо множинності ритмів, а не їх повторюваності» [5, с. 165];

- перетворили час на «просто штучно організовану хронометрію, а не щось, що за своєю природною сутністю було б необхідним або неможливим» [1, с. 116] (Н. Луман);

- спровокували появу «despatialized (позапросторової) одночасності» [6, с. 32] (Дж. Б. Томпсон);

- породило «часовий час», що «є результатом заперечення часу, минулого і майбутнього, в мережах простору потоків» [2, с. 507] (М. Кастельс).

У сучасному суспільстві, теперішнє поглинає минуле і майбутнє, виявляється самодостатнім, унеможлиблює вихід за його власні межі «в інший час». Час більше не є об'єктивним та універсальним, він суб'єктивний, це «власний» час актора віртуальної реальності, що існує тільки «зараз». Сучасна людина відмовляється від лінійного усвідомлення часу, згідно з яким існує минуле й майбутнє і, як наслідок, відмовляється від лінійного розуміння історичного часу. Так, в інформаційній культурі з'явилося абсолютно нове переживання часу – on-line, що припускає синхронізацію автора і реципієнта. Подібний вид спілкування можна охарактеризувати як апросторово-ачасовий, позбавлений певної точки відліку, єдиної для всієї сукупності користувачів інтернету і позначеної в реальності як «дійсне, сьогочасне». Це «мить ока» – це те, що одночасно і вже відбулося, і ще не настало (Ж. Дерріда).

Отже, провідною властивістю просторово-часових координат віртуальної реальності є здатність сьогоднішньої людини «кроїти» і час, і простір «під себе»: у віртуальному середовищі зберігаються традиційні вимірювальні параметри, що виступають як точки кореляції з реальністю, проте віртуальність дає змогу користувачеві на власний смак трактувати ці параметри. Простір і час у віртуальному середовищі «працюють» виключно на конкретного користувача, вони виступають своєрідним шляхом сприйняття інформації, що є актуальною саме «тут і зараз». Додамо, що в подальшому, сконструйований під певного актора соціальної мережі, цей просторово-часовий континуум

не має значення як для інших користувачів у цілому, так і для даного користувача зокрема.

Список використаної літератури:

1. Луман Н. Реальність мас-медіа / Луман Н. ; за ред.. Іванова В. та Мінакова М. — К. : ЦБТ, 2010. — 158 с.
2. Castells M. The Rise of the Network Society, The Information Age: Economy, Society and Culture / Castells M. ; 2nd ed. — Chichester, West Sussex, United Kingdom : Blackwell, 2010. — 625 p.
3. Derrida J. Given Time: I. Counterfeit Money / Derrida J. — Chicago : The University of Chicago Press, 1992. — 172 p.
4. Innis H. Empire and Communication / Innis H. — London : Oxford University Press, Amen House, 1950. — 230 p.
5. McLuhan M. Understanding Media: The Extensions of Man / McLuhan M. ; reprint. — London, New York : Routledge, 2010. — 392 p.
6. Thompson J. The Media and Modernity: A Social Theory of the Media / Thompson J. — Stanford : Stanford University Press, 1995. — 314 p.

ІВАНИЦЬКА Б. В.

Інститут права та психології
Національного університету «Львівська політехніка»,
асистент кафедри журналістики та засобів масової комунікації,
кандидат наук із соціальних комунікацій

ПОТРЕБА В ОРГАНІЗАЦІЇ ФАХОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПЕРІОДИКИ ГАЛИЧИНИ У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД (НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ ЧАСОПISУ «ПИСЬМО З «ПРОСВІТИ»)

1 жовтня 1877 р. у Львові вийшло перше число часопису «Письмо з «Просвіти», що був розрахований, попри його назву, передовсім на сільську аудиторію. Перші три числа часопису редагував О. Партицький. Наступні — А. Вахнянин, який, до речі, вперше за редакторську працю у отримував гонорар — 30 злотих на рік. Попередні редактори працювали на громадських засадах [4, с. 75]. На його сторінках друкувалися невеликі за розміром публікації на сільськогосподарську тематику та літературно-художні твори малих жанрів. Однак протримавшись в інформаційному полі Галичини два роки — до половини 1879 р., часопис припинив своє існування [2, с. 78].

Причина цього була в тому, що, як зазначалося в «Справозданню товариства з року 1879», багато членів «Просвіти» почали домагатися, аби на сторінках цього часопису друкувалися й політичні новини.